

Schaktning i Kvarteret Adam 5-6

Arkeologisk förundersökning 2011

Arkeologisk rapport i form av utökad anmälan om arkeologisk undersökning

Kvarteret Adam 5-6, Raä 94 Västervik stad, Kalmar län, Småland

Veronica Palm

Schaktning i Kvarteret Adam 5-6

Arkeologisk förundersökning 2011

Arkeologisk rapport i form av utökad anmälan om arkeologisk undersökning
Kvarteret Adam 5-6, Raä 94 Västervik stad, Kalmar län, Småland

Författare	Veronica Palm
Copyright	Kalmar läns museum
Redaktion	Per Lekberg, Seija Nyberg
Kartor	Publicerade i enlighet med tillstånd 507-98-2848 från Lantmäteriverket
Förlag	Kalmar läns museum
ISSN	I400-352X

Abstract

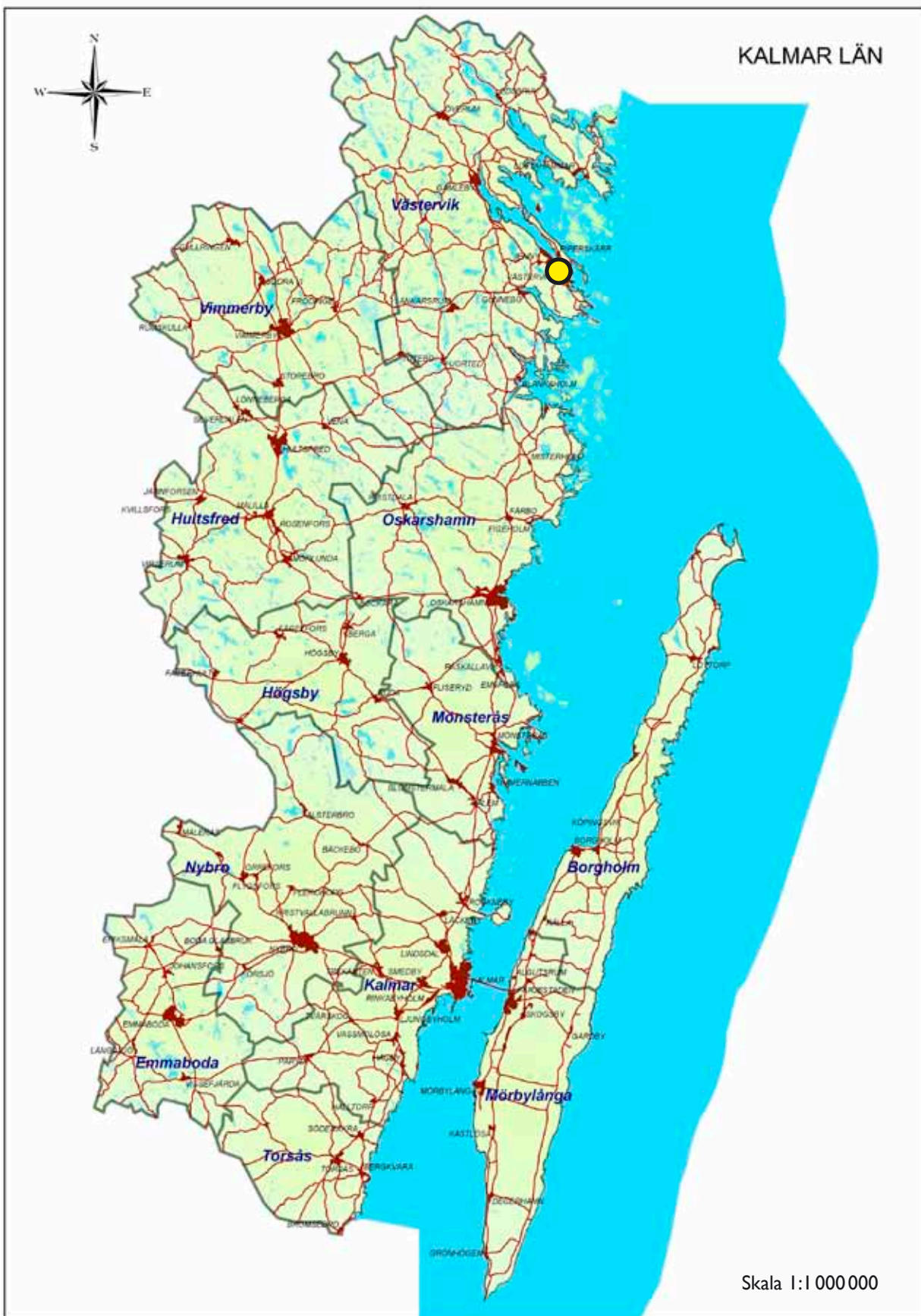
Keywords: Kv Adam, Västervik, 17th-19th centuries.

During two days in november 2011, Kalmar County Museum in cooperation with Västerviks Museum carried out a preliminary investigation, in the form of excavation monitoring, at Kv Adam, the town of Västervik, Kalmar county, Småland. The excavation was initiated by plans for an elevator, a culvert and a

house extension. In this report the results of the archaeological excavations are presented. The excavation did affect cultural layers, but not in any greater extent. The layers was deposited in the former edge of the waterfront in the 17th-19th centuries.

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	8
Topografi och fornlämningsmiljö	9
Genomförande	12
Resultat	13
Tolkning och åtgärdsförslag	15
Tekniska och administrativa uppgifter	17
Bilagor	19

Karta över Kalmar län med undersökningsområdet markerat.

Sammanfattning

I månadsskiftet oktober - november 2011 genomfördes en arkeologisk förundersökning inför anläggandet av ett hisschakt (S1), en kulvertering (S2) och utbyggnad av ett soprum (S3) i Kv Adam 5-6.

I schakt 2 och 3 framkom omrörda raseringsmassor samt ett brunt kompakt lager med torvaktig humus, träflis, kol, tegelkross, djurben, fajans, rödgods BIIy och kritpipsfragment. Lagret utgör

troligen ett raserings och utkastlager i en tidigare blöt strandzon. Under lagret vidtog ett varvigt lager av ljus sand med humösa linser med spridda fynd som i lagret ovan. I botten av sandlagret fanns knytnävsstora stenar. Detta representerar ett sjösandslager vari utkastat skräp avsatts. Inga konstruktioner in situ påträffades. I de omrörda massorna fanns dock två partier med stendump, möjligen från tidigare byggnation på platsen.

Inledning

Länsförsäkringar i Kalmar län har efter köp av aktuell fastighet inlett omfattande renoveringsarbeten, vilket även omfattar viss utbyggnation samt schaktningsarbeten för soprum, hiss och kulvertering för värmeledning.

Kvarteret ligger inom fornlämningsområdet RAÄ 94 Västerviks stad som utgörs av kulturlager från äldre stadsbebyggelse. Kvarteret

ligger i läge vid den äldre strandlinjen och ett av de kvarstående uthusen inom kvarteret utgör en rest av den tidigare bebyggelsen, innan området norr om fastigheten fylldes ut. Länsstyrelsen beslutade att arbetet skulle föregås av en arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning, vilken genomfördes i månadsskiftet oktober-november 2011.

Topografi och fornlämningsmiljö

Staden Västervik växte ursprungligen fram ca 2 mil längre in i Gamlebyviken, vid nuvarande Gamleby. Staden flyttades mellan detta läge och sin nuvarande plats vid vikens mynning ett par gånger genom historien. Första gången en flytt omtalas är år 1433, då man flyttade från Gamleby. Byggnader fanns dock här långt tidigare, där den allra viktigaste var befästningen Stäkeholm, uppförd på 1360-talet med syfte att skydda vikens inlopp. S:ta Gertruds kyrka som ligger i hjärtat av Västervik stad uppfördes i samband med flytten på 1430-talet. Staden brändes totalt fem gånger mellan åren 1452 och 1677 (se bl.a. Sandell 1987 och Lindberg 1933), vilket på 1500-talet föranledde ytterligare en flytt in till viken och tillbaka igen. Sedan dess har staden vuxit och utvidgats, både inåt land och genom stora utfyllnader längs strandlinjen i öst och norr.

Kvarteret Adam ligger i det södra av Västerviks fyra gamla kvarter och merparten av tomtorna var strandbundna. Idag ligger kvarteret inklämt mellan Storgatan och högre sentida bebyggelse på den utfyllda strandlinjen mot Fiskarehamnen. Kvarteret ingår i fornlämningsområdet Raä 94, Västerviks stad, med lämningar efter stadsbebyggelse från medeltid och framåt.

Det södra kvarteret utmärktes av att tomtorna på medeltida manér smalnade av ned mot vattnet för att sluta i en brygga. Det äldsta av de stora kvarstående husen inom kvarteret

Adam 5-6 utgörs av den s.k. Wimmerströmska gården som byggdes utmed stadens paradgata, Storgatan, på 1780-90-talet. Till gården hörde ett flertal uthus. År 1896 byggdes huslängan i hörnet Storgatan-Brunnsgatan och år 1905 byggdes båda fastigheterna ihop. Under rivningsvågen i slutet av 1950-talet och början av 1960-talet revs stora delar av de centrala kvarteren i staden. Även grannfastigheten till Wimmerströmska gården revs och med den även en del av uthusen, för att ge plats åt modern bebyggelse. Kvarteret Adam utgör dock en av de mer orörda tomtorna i Västervik och det idag kvarvarande uthuset, troligen även det från slutet av 1700-talet, hör till de sista resterna av bodar intill den f d strandlinjen, spåren av en sned tårtbitsformad tomt som alla strandnära fastigheter hade på 1700-1800-talen, innan utfyllnad gjordes i denna del av staden. Inne i uthuset har man tidigare under brädgolvet hittat en äldre stenläggning (dock ej i ett ärende). På kvarterets innergård finns alltså potential till bevarade kulturlager.

År 1981 genomfördes en antikvarisk kontroll i kvarteret Adam 1 (SR14), längs med gränsen till nu aktuell fastighet. Ett mindre schakt grävdes till ett djup av ca 1,0 m. I den nordvästra schaktkanten fanns bevarade kulturlager. Stratigrafin bestod av makadam, sandblandad mylla med träflis, ett 0,02 m tjockt kalkbrukslager (underlag till gårdsplan eller golv?), följt av tunna avsatta lager med mellanliggande

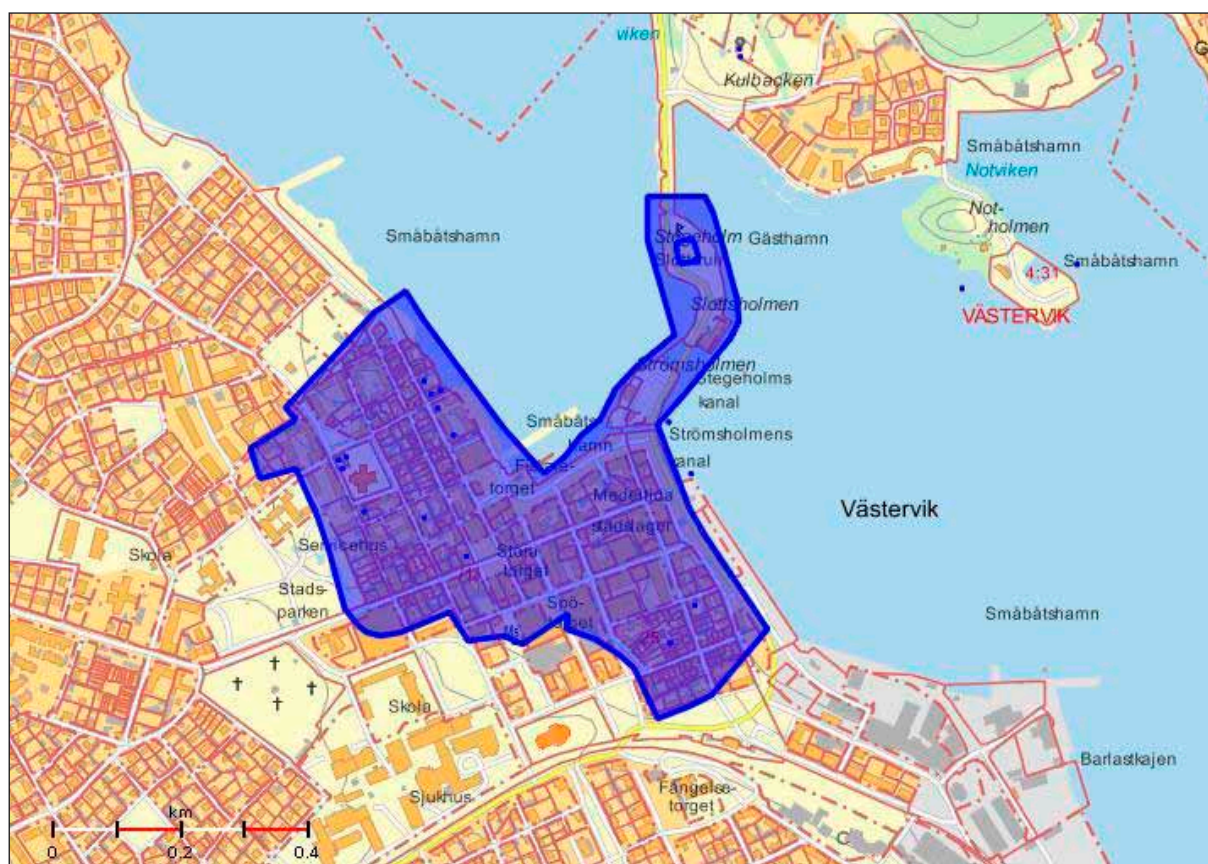

Fig. 1. Fornlämningsområdet Raä 94 omfattar de äldre delarna av Västervik stad. Kartuttag från FMIS.

fyllning, troligen från 1700-1800-talen. Därefter ett kompakt lager med träflis och mylla. I dess topp fanns rikligt med djurben, keramik BII och kritpipsfragment, möjligen avsatt på 1600-talet eller tidigare. I schaktet kunde även

ses konstruktioner, bl.a. två bräddor som ev. kan ha tillhört ett golv, tegel och sten som ev. kan ha varit ett fundament till ett trähus. Inga uppgifter finns om steril nivå.

Genomförande

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes som schaktövervakning. Det huvudsakliga syftet var i första hand att undvika eller minimera skador på fornlämningen. Om kulturlager eller anläggningar ändå framkom inom exploateringsytorna skulle de dokumenteras och tolkas. Resultaten skulle ligga till grund för prövning av arbetsföretaget enligt 2 kap 12 § KML. Inom ramen för förundersökningen undersöktes lämningarna som var av ringa omfattning. Inom ett par mindre provytor grävdes därför till steril nivå för att klargöra äldre topografi, lämningarnas omfattning och datering. Framkomna lager undersöktes kontextuellt och dokumenterades genom beskrivning och på profilitning. Stor vikt lades vid att försöka belysa den tidiga stadsplanen.

Förundersökningen inom det aktuella området hade därmed karaktären av grundforskning.

Hisschaktet (S1) planerades bli ca 1 m djupt och ca 2 m² stort, men kom endast att omfatta ett djup av 0,5 m. Storleken på kulverteringsschaktet mellan huskropp och kyl-/värmeaggregat reviderades till 17 m l och en bredd av 1 m och ett djup av 0,7 m. Det kom dock att vara upp till 1,3-1,5 m br och grävdes, efter att en mindre provgrop upptagits, till steril nivå om 1,2 m dj. Schaktet för soprummet (S3) och plattsättning för ett fläktsystem planerades att bli ca 35 cm djupt och ca 22 m² stort. Totalt var det dock ca 33 m². Baserat på resultaten från kulverteringsschaktet (S2) upptogs inom denna yta ett provschakt om 1 x 2 m (se schaktplan bilaga 1-2).

Resultat

Resultaten sammanfattas nedan, samt på blanketten Anmälan om arkeologisk undersökning, bilaga 8.

Det idag kvarvarande uthuset hör till de sista resterna av bodar intill den f d strandlinjen, spåren av en sned tårbitsformad tomt som alla strandnära fastigheter hade på 1700-1800-talen, innan utfyllnad gjordes i denna del av staden.

I hisschaktet (S1) framkom inget av anti-kvariskt intresse inom aktuellt schaktdjup för byggnationen om 0,5 m dj, vilket ej överskreds i detta schakt.

I kulverteringsschaktet (S2) och provschaktet inom utbyggnadsytan (S3) framkom samma lagerföljd (se profilritning bilaga 7). Denna kunde följas i kulverteringsschaktet i ca 8 m längd mot sydöst. Resterande del av schaktets längd fram till huskroppen var störd av en tidigare anlagd trädgårdsdamm, ett V/A-schakt och en nedgrävd oljecistern. I den bevarade delen observerades omrörda raseringsmassor ned till ca 0,75 m dj. Detta innehöll fynd som tegelkross, en del djurben, flinta, kalkbruksrester, yngre rödgods BIIy, fajans, flintgods och flera fragment av kritpipskaft. Under raseringslagret vidtog ett tunt utjämningslager av ljus sand och ler. Under detta fanns ett 0,15-0,30 m tjockt brunt, kompakt lager med torvaktig humus, träflis, kol, tegelkross, djurben, fajans, rödgods BIIy och kritpipsfragment. I detta lager framkom ett korroderat föremål av brons- eller kopparlegering, möjligen ett mynt eller en

knapp. Föremålet har lämnats till Kalmar läns museum konservatorsateljé. Lagret utgör troligen ett raserings och utkastlager i en tidigare något blöt strandzon. Under detta vidtog ett varvigt lager av ljus sand med humösa linser med spridda fynd liknande de i lagret ovan. I botten av sandlagret fanns knytnävsstora stenar. Detta representerar ett sjösandslager vari utkastat skräp avsatts. Under detta vidtog sterilt finsediment vid ca 1,2 m u my. Inga konstruktioner påträffades inom ytorna, men i de omrörda massorna fanns två partier med stendump, möjligen syllstenar från tidigare byggnationer på platsen.

När det gäller datering på lagren kan de gamla kartorna vara till viss hjälp. Strandlinjerna (blå linjer) på de äldsta kartorna över Västerviks stad ligger bara några meter norr om de aktuella schakten (se bilaga 3-4). På samma kartor finns även den rekonstruerade medeltida topografin med (röda linjer), där 5 metersnivån under medeltiden beräknas ligga några meter söder om schaktytan (Sandell 1984). Exploateringsområdet ligger alltså mitt i en strandzon som förändrats markant från medeltid till nutid. Några medeltida fynd påträffades inte och samtliga lager dateras genom fynden till 1600-1800-tal. Det övre raseringslagret är troligen något yngre, vilket baseras på keramiktyperna och att mängden kritpipsfragment var större i detta lager, varav ett hade dekorer från tiden 1695-1895. I det undre lagret fanns endast ett par kritpipsfragment (odekorerade

tunna skaftdelar), men närvaron gör att lagret inte bör vara äldre än 1650. I Sverige startar kritpipstillverkningen då och även om mindre import av pipor förekom tidigare är fynden ovanliga. Skaften på de allra äldsta piporna är också oftast korta och klumpiga och inte alls lika de som nu påträffades, vilka mer liknar

de som förekommer från slutet av 1600-talet och framåt. I det undre sandlagret fanns inga kritpipsfragment men däremot flera skärvor av yngre rödgods BIIy och någon enstaka fajans, vilka även dem främst hänförs till 1600-1700-tal. Inga medeltida fynd framkom.

Tolkning och åtgärdsförslag

Baserat på de lämningar och resultat som framkom inom exploateringsytorna rekommenderar Kalmar läns museum inga fortsatta antikvariska åtgärder inom dessa ytor.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-5405-11

Kalmar läns museums dnr: 33-647-11

Projektnummer KLM: A2011055

Uppdragsgivare: Länsförsäkringar g.m.Västerviks Husbyggen AB

Landskap: Småland

Kommun: Västervik

Socken: Västervik

Fastighet: Adam 5-6

Fornlämningsnr: 94 Västerviks stad

Ekonomisk karta: 7G0j

Fältarbetstid: 2011-10-31 – 2011-11-01

Antal arbetsdagar: 2 dagar

Maskintid: 14 timmar

Personal: Veronica Palm KLM/VM; Anders Hornwall, Tjust
Entreprenad Tjänst

Foto, Du nr: Du202

Fynd nr: 44711:1-16

Fynd: Fynden förvaras, i väntan på fyndfördelning, i Kalmar läns museums magasin under sitt KLM-nummer. Fynden finns registrerade i en för ändamålet upprättad Microsoft Access® databas.

Analys: -

Dokumentation: All dokumentation förvaras på KLM.

Inmätning: Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem Swereff991630 och RH70.

Bilagor

Bilaga 1	Schaktplan, översikt.
Bilaga 2	Schaktplan.
Bilaga 3	Kartöverlägg Kv Adam år 1858.
Bilaga 4	Kartöverlägg Kv Adam år 1872.
Bilaga 5	Foto.
Bilaga 6	Fyndlista.
Bilaga 7	Profilritning.
Bilaga 8	Anmälan om arkeologisk undersökning.

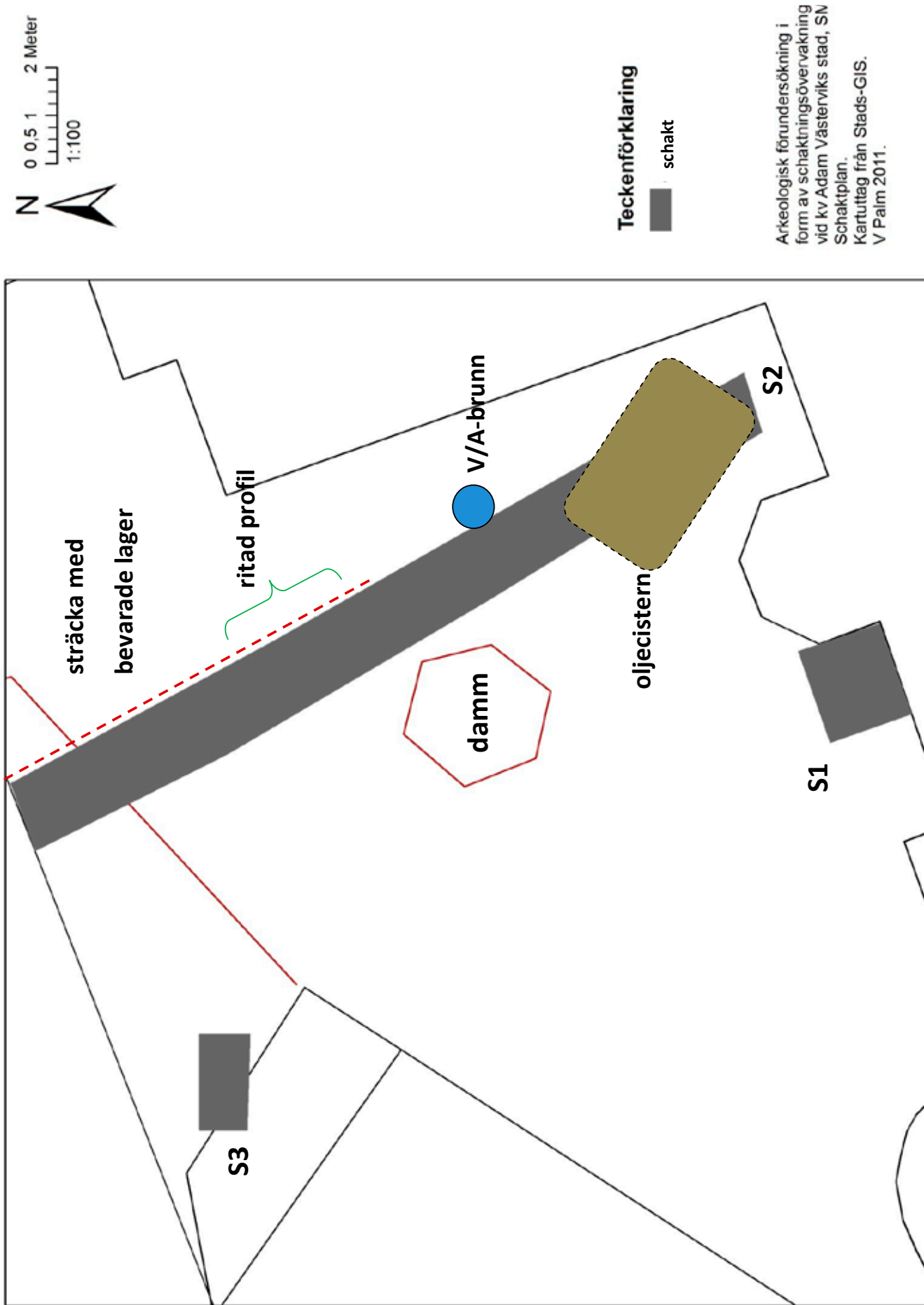
0 2,5 5 10 Meter
 1:500

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning
 vid kv Adam Västerviks stad, SM.
 Schaktplan.
 Kartuttag från Stads-GIS. V Palm 2011.

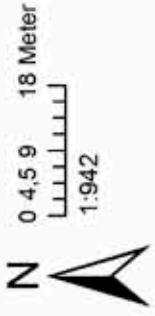
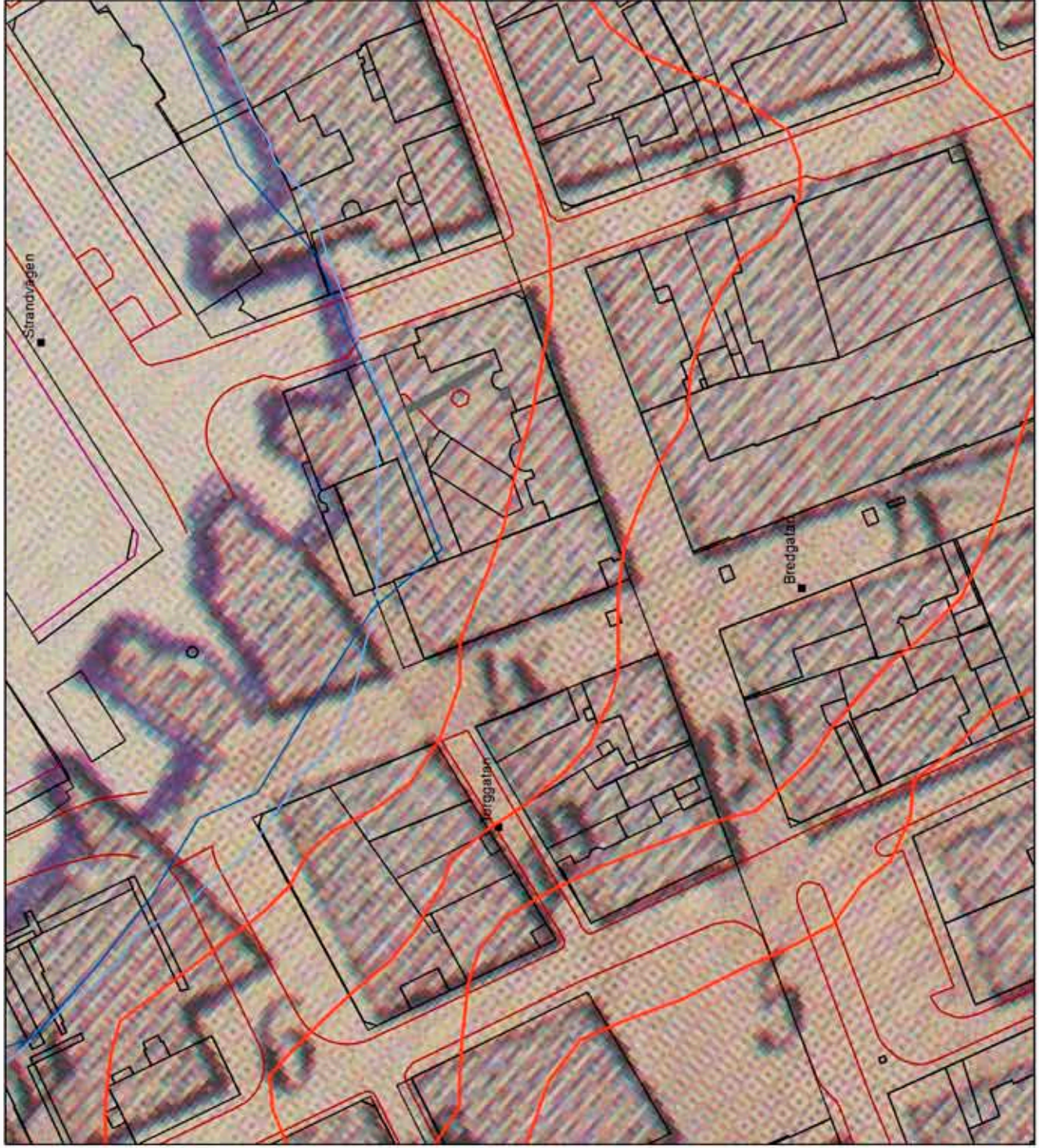
Teckenförklaring

- Adam 6
- Husgrund_stengrund
- RAÄ 94 Västerviks stad
- Undersökningar_schakt

Teckenförklaring

- Adam 6
- 1678 års karta_strandlinje
- 1707 års karta_strandlinje
- Rekonstruerad topografi

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning vid kv Adam Västerviks stad, S1. Som bakgrund ligger 1858 års stadskarta. Kartuttag från Stads-GIS. V Palm 2011.

Teckenförklaring

- Adam 6
- 1678 års karta_strandlin
- 1707 års karta_strandlin
- Rekonstruerad topografi

Arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning vid kv Adam Västerviks stad. Som bakgrund ligger 1872 års stadskarta. Kartuttag från Stads-GIS. V Palm 2011.

Bilaga 5 - Foto från arkeologisk förundersökning i Kv Adam 5-6, Västerviks stad, SM.

2011-10-31 – 2011-11-01. Fotograf: Veronica Palm, KLM/VM.

Ovan - Du 202_2: Översikt över yta för utbyggnation. Från SÖ.

T V - Du202_1: Översikt över yta för hisschakt mot väggen till fastigheten. Från N.

Nedan – Du202_3-4: Översikt över sträckan för kulvertschakt. Från SÖ.

TV – Du202_6: Översikt över mittdelen av kulvertschaktet där kulturlagren började. Från NV.

Nedan – Du202_8: Detalj av lagerföljden. Från VSV.

Ovan – Du202_10-11: Översikt och detalj av det undre sandlagret med spridda keramikfynd. Från SÖ.

Bilaga 6 – Fyndlista

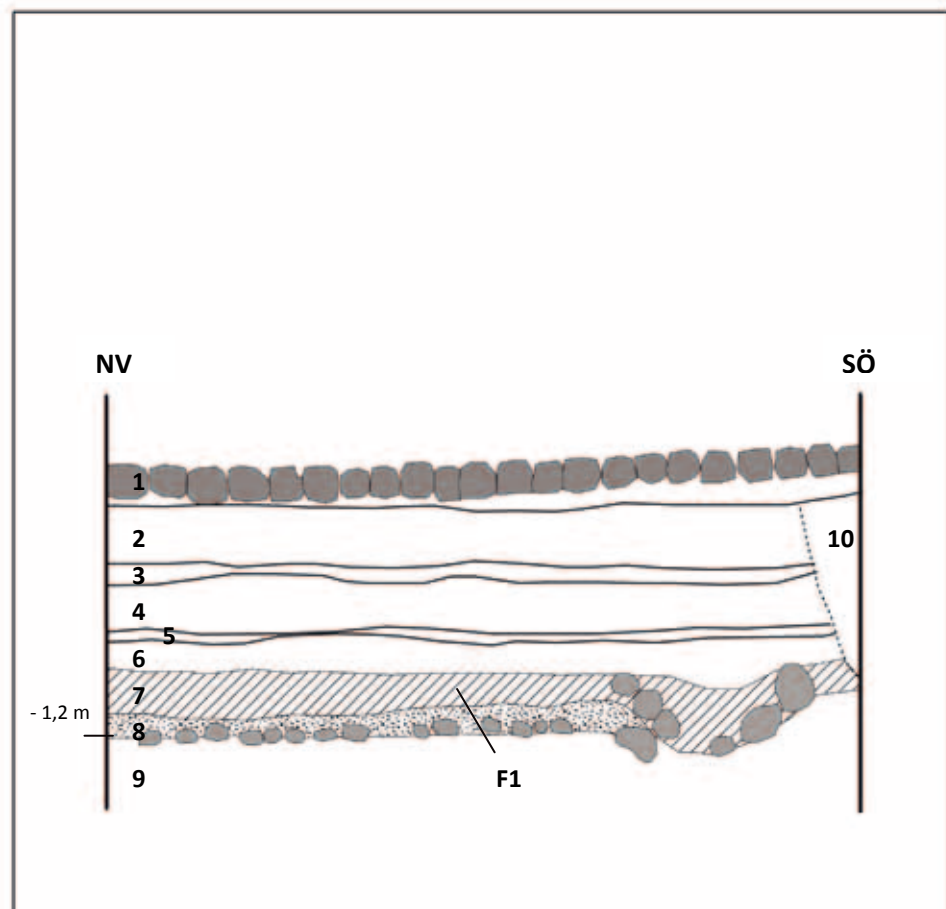
Kv Adam 5-6, Västerviks stad, Kalmar län, SM.

Fnr	Sakord	Mtrl	Antal	Vikt (g)	Lager	Anmärkning
1	Keramik	Rödgoods Bily	2	42	L7	Del av fat. Vågbandsdekor i vit engobe. Klar glasyr. 1650-1800-tal
2	Keramik	Fajans	1	4	L7	Del av mynning till fat. Blå dekor på vit botten. 1650-1700-tal.
3	Keramik	Rödgoods Bily	4	98	L8	Del av krus och fat. Invändig klar glasyr. Del av fat klar glasyr på insidan och rest av vitengobe på insidan.
4	Kritpipa; skafftfragm.	Piplera	1	4	L8	Invändig gul glasyr.
5	Keramik	Stengods	1	2	L8	
6	Keramik	Rödgoods Bily, fajans	11	164	L2-4	Grytben, kärl och fat av Bily. Glasyr inv och utv. 1 skärva med grön och gul glasyr i prickmönster. 1 skärva med grön glasyr. Fat av fajans med blå dekor på vit botten. 1700-1800-tal. Kasserade
7	Kritpipa; fragm.	Piplera	17	59	L2-4	Skaft, varav ett med dekor. 1700-1800-tal. Kasserade.
8	Keramik	Rödgoods Bily	11	152	L8	Kärl och fat. Glaserade och ogaserade. 2 med piplerdekor. I övrigt klar glasyr. 1600-1700-tal.
9	Keramik	Rödgoods Bily	8	290	L7	Kärl och fat. Några med klar glasyr. 2 med vitengobe. 2 med piplerdekor. 1600-1700-tal.
10	Keramik	Fajans, stengods	3	14	L7	Kärl och fat. 1 med tryckt mönsterdekor och grön glasyr utvändigt. 1 fajans med blå dekor på vit botten. 1 stengods med gul glasyr invändigt. 1650-1700-tal
11	Kopparlegering	Mynt alt. knapp	1	4	L7	Botten av L7. Mkt korroderad
12	Keramik	Plankakel, del av	1	644	L7: S3	Plankakel av rödbrännande lera. Endast spår av den utvändiga glasyren.
13	Keramik	Rödgoods	4	119	L7: S3	Kärl och fat. 2 med grän glasyr in- och utvändigt (från samma kärl). 1 med klar glasyr in- och utvändigt. 1 med gul glasyr med gröna prickar invändigt (fat). 1650-1700-tal.
14	Keramik	Fajans	2	5	L7: S3	Fajans med blå dekor mot vi botten. 1650-1700-tal.
15	Kärl	Glas	1	7	L7: S3	Del av fot till bägare eller vas. Omvikt kant med påmålad vid punktdekor. 1700-tal?
16	Kritpipa; fragm.	Piplera	1	1	L7: S3	Del av skaft. Odekorerat. Yngre än 1650.

Bilaga 7 – Profilritning schakt 2, sträckan 8-10 m.

Ritning av V Palm, 2011.

1. Stenläggning av kullersten samt bärlager.
2. Raseringslager. Kompakt humös sand med inslag av kalkbruk, tegelkross, kritpipsfragment, djurben, keramik.
3. Som nr 2 men något ljusare. Inslag av ljus sand. Mer djurben.
4. Som nr 2-3 men gråbrunt till färgen. Mer djurben.
5. Utjämningslager. Sand och ler.
6. Raseringslager likande nr 2-3.
7. Raserings-/utkastlager. Kompakt lager av brun smetig torvliknande humus. Inslag av kol, sten, tegel, kritpipsfragment, keramik, djurben, fiskfjäll samt träflis och pinnved i botten.
8. Strandlager. Varvig ljus sand med tunna torviga linser och 0,1-0,15 m st rullstenar i botten. Tegelkross, enstaka djurben och keramik spridd i hela lagret på och mellan stenarna.
9. Sterilt finsediment.
10. Störning. Fyllning av grus och sand samt sprängsten, möjligen rester av syllstenar som dumpats.

Fält med grå bakgrund och fet ram är obligatoriska för redovisning till FMIS.
För anvisningar, klicka på rubrikerna och länkar på sidan 2.

Geografiska och administrativa uppgifter

Län Kalmar	Kommun Västervik	Landskap Småland
Socken/Stad Västervik	Kartblad 7G0j	Fastighet/kvarter Adam 6

Beslutande länsstyrelse Länsstyrelsen, Kalmar	Länsstyrelsens dnr 431-5404-11	Beslut enligt KML Arkeologisk förundersökning enligt 2 kap. 13§ KML	Datum för beslut 2011-10-28
--	-----------------------------------	--	--------------------------------

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projektnr 33-647-11	Typ av undersökning/åtgärd Arkeologisk förundersökning	Fältarbetstid start 2011-10-31	Fältarbetstid slut 2011-11-01
Undersökande/ansvarig organisation Kalmar läns museum/Västerviks Museum	Ansvarig person Veronica Palm	Typ av exploatering Kulvertering, hiss och utbyggnation	
Uppdragsgivare/exploatör Länsförsäkringar g.m. Västerviks Husbyggen AB	Antal arbetsdagar 2	Beräknad rapporttid 1	Total faktisk kostnad

	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
	Beräknat						
Undersökt		31	28,5	21		14	14

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr)

Raä 94 Västerviks stad

Datering

1650-1800.

Rapport inkommer senare Ja Nej

Sammanfattning av undersökningsresultaten och förslag till fortsatta åtgärder

<p>Sammanfattning av undersökningsresultaten</p> <p>Arkeologisk förundersökning inför kulvertering, hiss och utbyggnad av soprum i Kv Adam 6. Det södra kvarteret utmärktes av att tomterna på medeltida manér smalnade av ned mot vattnet för att sluta i en brygga. Det äldsta av de kvarstående husen inom kvarteret byggdes på 1780-90-talet. År 1896 byggdes huslängan i hörnet Storgatan-Brunnsgatan. Det idag kvarvarande uthuset hör till de sista resterna av bodar intill den f d strandlinjen, spåren av en sned fårtbitsformad tomt som alla strandnära fastigheter hade på 1700-1800-talen, innan utfyllnad gjordes i denna del av staden.</p> <p>I hisschaktet (S1) framkom inget av antikvariskt intresse inom aktuellt schaktdjup för byggnationen om 0,5 m dj, vilket ej överskreds i detta schakt.</p> <p>I kulverteringsschaktet (S2) och provschaktet inom utbyggnadsytan (S3) framkom samma lagerföljd. Denna kunde följas i kulverteringsschaktet i ca 8 m längd mot sydöst. Resterande del av schaktets längd fram till huskroppen var störd av en tidigare anlagd trädgårdsdamm, ett V/A-schakt och en nedgrävd oljecistern. I den bevarade delen observerades omrörda raseringsmassor ned till ca 0,75 m dj. Detta innehöll fynd som tegelkross, en del djurben, flinta, kalkbruksrester, yngre rödgods BIIy, fajans, flintgods och flera fragment av kritpipsskaft. Under raseringslagret vidtog ett tunt utjämningslager av ljus sand och ler. Under detta fanns ett 0,15-0,30 m tjockt brunt, kompakt lager med torvaktig humus, träflis, kol, tegelkross, djurben, fajans, rödgods BIIy och kritpipfragment. I detta lager framkom ett korroderat föremål av brons- eller kopparlegering, möjligen ett mynt eller en knapp. Föremålet har lämnats till Kalmar läns museum konservatorsateljé. Lagret utgör troligen ett raserings och utkastlager i en tidigare något blöt strandzon. Under detta vidtog ett varvigt lager av ljus sand med humösa linser med spridda fynd liknande de i lagret ovan. I botten av sandlagret fanns knytävsstora stenar. Detta representerar ett sjösandslager vari utkastat</p> <p>Förslag till fortsatta åtgärder</p> <p>Inga fortsatta antikvariska åtgärder rekommenderas.</p>
--

Veronica Palm
(Underskrift)

2011-11-02
(Datum)

Uppgifter om lägesbestämning

Mätmetod	Kommentar kring inmätning Schakten och lagren är manuellt inprickade och digitaliserade efter byggnadsritning och fastighetskartan.
Manuell inprickning	
Skala	
Medelfel vid inmätning	

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till RAÄ](#)

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till länsstyrelse](#)

[Anvisning för objekttabell för enkel lämningstyp](#)

[Anvisning för objekttabell för sammansatt lämningstyp](#)

[Anvisning för antikvarisk bedömning, skadestatus och undersökningsstatus](#)

[Anvisning för beskrivning](#)

[Anvisningar för bilaga Objekttabell för särskild utredning](#)

Ifylld blankett skickas till: fmisreg@raa.se

Kontaktuppgifter: e-post: fornsok@raa.se, tel: 08 - 5191 8571 må - fre 9.00 - 11.30

Objekttabell för enkel lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr 94		Tillfällig arbetsid. (obj.nr) 33-647-11		Osäker position ☐ Ja ☒ Nej		Osäker utbredning ☒ Ja ☐ Nej		Lägsta nivå (möh)	Högsta nivå (möh)
Antikvarisk bedömning Fast fornlämning			Skadestatus Välbevarad			Undersökningsstatus Delundersökt			
Antal 1	Lämningstyp Stadslager	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde		Egenskapsvärde			
<p>Beskrivning</p> <p>Stadslager. Inom kv Adam 5, upptogs tre schakt för hiss om 2x2x0,5 m (S1), för kulvert 17x1,5x1,2 m (S2) samt utbyggnation 2x1x1,2 m (S3). I S2-3 framkom omrörda raseringsmassor ned till ca 0,75 m dj. Där vidtog ett tunt utjämningslager av ljus sand och ler. Under detta fanns ett 0,15-0,30m tj brunt kompakt lager med torvktig humus, träflis, kol, tegelkross, djurben, fajans, rödgods BIIy och kritpipsfragment. Lagret utgör troligen ett raserings och utkastlager i en tidigare blöt strandzon. Under lagret vidtog ett varvigt lager av ljus sand med humösa linser med spridda fynd som i lagret ovan. I botten av sandlagret fanns knytnävsstora stenar. Detta representerar ett sjösandslager vari utkastat skräp avsatts. Under detta vidtog steril finsediment ca 1,2 m u my. Schaktningen i dessa två schakt fördes till steril nivå. Inga konstruktioner in situ påträffades. I de omrörda massorna fanns dock två partier med stendump, möjligen från tidigare byggnation på platsen. Fynd: keramik BIIy, fajans, kritpipsfragment, djurben, ett mynt/knapp. Datering: Som äldst 1650 men keramiken härrör främst från 1700-1800-talen.</p>									

Objekttabell för sammansatt lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr	Tillfällig arbetsid. (obj.nr)	Osäker position		Osäker utbredning		Lägsta nivå (möh)	Högsta nivå (möh)
		☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej				
Antikvarisk bedömning		Skadestatus		Undersökningsstatus			
Antal 1	Sammansatt lämningstyp						
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde		
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde		
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde		
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde		
Antal	Ingående lämningstyp	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde	Egenskapsvärde		
Beskrivning							

Lägg till

Referenser**Kartmaterial**

Ta bort

RAÄ-nr/Tillfällig arbetsid (objektnr) som berörs av referensen

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Kartarkiv

Kartakt/Årtal

Karttyp

Skriftlig källa

Lägg till

RAÄ-nr/Tillfällig arbetsid (objektnr) som berörs av referensen

Ta bort

Skriftlig källa

Lägg till

Bild

Ta bort

Upphovsman

Upphovsrätt

Datum

Fotoidentitet/Titel

Riktning till motivet

Fotokommentar

Bildformat för foton som levereras till FMIS skall vara **JPEG**. Max 800x600 pixlar

Adress

Box 104, S-391 21 Kalmar

Telefon

0480-45 13 00

Fax

0480-45 13 65

E-post

info@kalmarlansmuseum.se